

แนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง“เทคนิคและคุณลักษณะของผู้บรรยายรายการกีฬาทางโทรทัศน์”นี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมแนวความคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามาไว้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์ เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

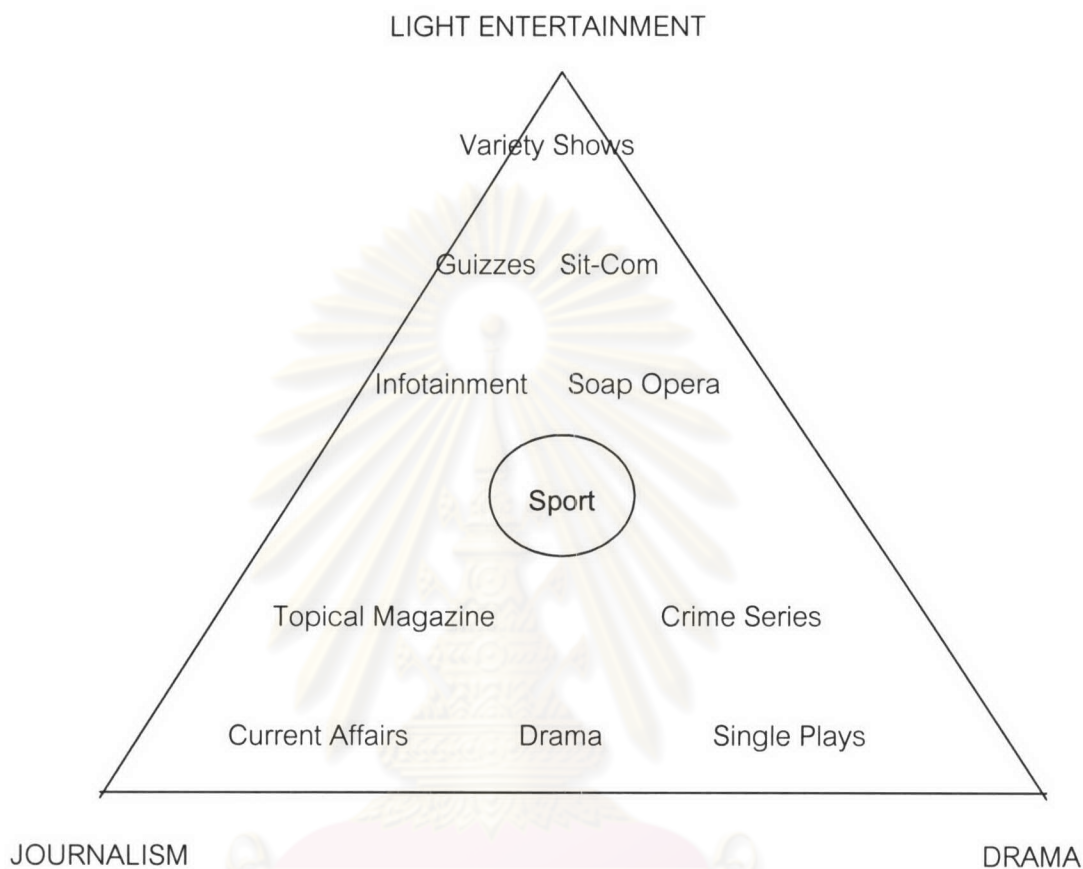
1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทผู้บรรยายและรูปแบบการบรรยายรายการกีฬาทางโทรทัศน์

G. Whannel (1992) กล่าวว่า ลักษณะเด่นของสื่อโทรทัศน์ ขึ้นอยู่กับการประกอบสร้างรายการ ซึ่งต้องอาศัยหลักในการผสมผสานทั้งภาพและเสียงเข้าไว้ด้วยกัน ความเข้าใจในหลักการของการผสมผสานดังกล่าว จะช่วยให้เห็นวิธีการถ่ายทอดเนื้อหาผ่านสื่อโทรทัศน์ได้ดีขึ้น

สำหรับการบรรยายรายการกีฬาทางโทรทัศน์ ผู้บรรยายมีการผสมผสานวัตถุดิบที่เป็นเนื้อหาสถานการณ์ต่างๆ ทางด้านกีฬาที่มีอยู่ นำมาร้อยเรียง จัดลำดับความสำคัญ ให้มีความต่อเนื่องตั้งแต่ต้นจนจบ โดยใช้เทคนิคของผู้บรรยายเป็นผู้เชื่อมโยงส่วนต่างๆเข้าด้วยกัน ซึ่ง Whannel ได้กำหนดรูปแบบรายการโทรทัศน์ ไว้ใน Fields in Vision (1992) หลายรูปแบบด้วยกัน ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการศึกษาถึงทักษะของผู้บรรยายรายการกีฬาได้ โดยแบ่งเป็น 3 ลักษณะคือ

1. เป็นผู้สร้างความบันเทิง (Light Entertainment) คือ มีการสร้างสีสัน ความสนุกสนาน ตื่นเต้น เร้าใจ นำเสนอความบันเทิงสอดแทรกไปกับรายการกีฬา เป็นต้น
2. เป็นผู้นำเสนอข้อมูล ข่าวสารทางด้านกีฬา (Journalism) คือ มีการนำเสนอถึงสาระ ข้อมูล ข่าวสาร การรายงานสถานการณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในการแข่งขัน มีลักษณะเป็นกลางตรงไปตรงมาในการบรรยาย
3. เป็นผู้ถ่ายทอดศิลปะและอาศัยการแสดงละคร (Drama) ในการบรรยายรายการกีฬาทางโทรทัศน์ คือ มีรูปแบบของการเล่าเรื่อง (Narrative) ใช้ความสามารถทางด้านศิลปะในการถ่ายทอดเกมการแข่งขันได้อย่างน่าติดตาม มีการแสดงออกทางด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่มีต่อเกมการแข่งขัน

แผนภาพแสดงรูปแบบรายการโทรทัศน์ประเภทต่างๆ

จะเห็นว่า รายการกีฬาทางโทรทัศน์นั้นอยู่ตรงกลางของรูปสามเหลี่ยมนี้ หรืออยู่ที่กลางระหว่าง 3 แกนลักษณะประเภทรายการโทรทัศน์ เนื่องจากรายการกีฬามีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างจากรายการประเภทอื่นๆ Whannel จึงได้เรียกรายการกีฬาว่าเป็น “Infotainment” ประเภทหนึ่ง กล่าวคือ มีทั้งความสมจริงสมจังในการนำเสนอ แต่ในขณะเดียวกันผู้ชมก็จะได้รับความบันเทิงไปพร้อมๆกันด้วย และในระหว่างที่ผู้ชมกำลังเพลิดเพลินกับการชมการแข่งขันกีฬาประเภทใดอยู่ก็ตาม ผู้ชมสามารถได้รับข้อมูลต่างๆที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทีม นักกีฬา ตลอดจนกฎกติกา การแข่งขันกีฬาประเภทนั้นๆไปพร้อมๆกันด้วย ซึ่งถือเป็นหน้าที่ของผู้บรรยายที่จะมีข้อมูลเกี่ยวกับการแข่งขันนำเสนออยู่ตลอดเวลา

รายการกีฬาทางโทรทัศน์ในบ้านเราเกือบทั้งหมดไม่ได้อยู่ในช่วง Prime Time ส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในรายการช่วงดึก หรือรายการสุดท้ายของบางสถานี ซึ่งเป็นผลมาจากเวลาในการแข่ง

ขึ้นจริงตามเวลาประเทศเจ้าภาพด้วย เพราะการแข่งขันกีฬาต่างประเทศที่ถ่ายทอดมาบ้านเรา ส่วนใหญ่จะเป็นเวลาถ่วงถิ่นประมาณช่วงบ่าย ซึ่งจะตรงกับบ้านเราในช่วงดึกพอดี เช่น ฟุตบอลพรีเมียร์ลีกของอังกฤษ เริ่มทำการแข่งขันประมาณ 17.00 น. ตรงกับเวลาบ้านเรา 22.00 น. อย่างไรก็ตาม การถ่ายทอดสดการแข่งขันก็มีอิทธิพลกว่ารายการอื่น ตรงที่จะต้องทำการถ่ายทอดสด (Live) เมื่อถึงการแข่งขันนัดสำคัญๆ เช่น ฟุตบอลโลก กอล์ฟไรเดอร์คัพ หรือเทนนิสเดวิสคัพ เป็นต้น ซึ่งรายการทั้งหลายแม้แต่ละครั้งก็ต้องยอมสละพื้นที่เวลาให้

ผู้บรรยายเป็นผู้สร้างความเป็นเอกภาพในความหลากหลาย นั่นคือ การสร้างความเหมือนให้กับเรื่องราวที่มีความต่างกัน และยังช่วยสร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับรายการด้วยความสอดคล้องของการนำเสนอ ช่วยจัดการแบ่งแยก และนำผู้ชมเข้าสู่เนื้อหาต่างๆ รวมทั้งยังช่วยดึงดูดผู้ชมให้ติดตามชมรายการจนตลอดด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการถ่ายทอดเนื้อหาที่ผู้ชมคาดหวัง เช่น การแข่งขันกีฬารายการสำคัญ ซึ่งแต่ละสถานีต่างก็มีวัตถุประสงค์เดียวกัน แต่ต่างก็ต้องสร้างสรรค์เนื้อหานั้นให้มีความน่าสนใจที่สุด โดยการนำผู้บรรยายที่ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญคนหนึ่งในการถ่ายทอดเนื้อหาทางด้านกีฬา แม้ว่าตำแหน่งหน้าที่ของเขาจะเปรียบเสมือนผู้เล่าเรื่อง (Narrator) และผู้ชมเปรียบเสมือนผู้รับฟัง (Narratee) แต่ Margaret Morse (อ้างถึงใน Whannel, 1992) ก็ได้กล่าวไว้ว่า ความสุขในการรับชมรายการกีฬาประการหนึ่งก็คือความรู้สึกผูกพันใกล้ชิดกับผู้บรรยาย

นอกจากผู้บรรยายจะมีบทบาทในการกำหนดโครงสร้างหลักของการประกอบสร้างรูปแบบรายการกีฬา เพราะจะต้องเป็นผู้จัดลำดับ ปะติดปะต่อเนื้อหาที่มีความหลากหลาย ให้เชื่อมต่อกันอย่างราบรื่นแล้ว ยังมีบทบาทในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ชมกับรายการอีกด้วย โดยจะต้องทำให้ผู้ชมเกิดความสนใจ และติดตามรายการด้วยคำพูด เช่น “อย่าเพิ่งไปไหนนะครับ / เราจะกลับมาอีกครู่เดียว / รับรองคุณจะไม่พลาดอะไรเลย” เป็นต้น และจะต้องทำให้ผู้ชมรู้สึกมีส่วนร่วมกับการใช้สรรพนาม “เรา” และ “ของเรา” ในหลายๆรูปแบบดังต่อไปนี้

“เรา” ที่หมายถึง กลุ่มผู้ผลิต ซึ่งหมายรวมถึง ผู้ดำเนินรายการด้วย เป็นการเน้นความเป็นกลุ่ม มิได้แยกตัวผู้ดำเนินรายการออกมาเพียงคนเดียว จึงใช้คำว่า “เรา” แทน “ผม” และใช้ “ท่าน” หมายถึง ผู้ชมซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ที่แยกจากกันอย่างชัดเจน เช่น

“เรามีผลการแข่งขันคู่อื่นๆมาฝากกัน”

“เราได้ข่าวจากการแข่งขันอีกสนามว่า ขณะนี้ ลีตส์ ชี้นำ เบลซี ไปก่อน 1 ประตูต่อศูนย์”

“ช่วงนี้เราขอตัดไปชมผู้สนับสนุนรายการสักครู่”

“ขอต้อนรับทุกท่านเข้าสู่การถ่ายทอดสดการแข่งขัน”

“เรา” และ “ท่าน” ในลักษณะความสัมพันธ์แบบผู้ให้ (Donor) และผู้รับ (Recipient) โดยเปรียบผู้ผลิตเป็นผู้นำของขวัญมาให้กับผู้ชม เช่น

“เรามีรายการที่อัดแน่นไปด้วยเรื่องราวต่างๆ **มานำเสนอให้ท่าน**ตลอด 30 นาทีนี้”

“เรามีผลคะแนนของครึ่งแรก**มาให้ท่าน**”

“เราจะคอยรายงานผลการแข่งขันอีก**ให้คุณ**ทราบทันทีที่มีการทำประตูเกิดขึ้น”

“เรามีการรวบรวมภาพการแข่งขันทั้ง 3 รายการ**มาให้ท่าน**ได้รับชมในวันนี้”

“เรา” ที่หมายถึง ผู้บรรยายในฐานะที่เป็นผู้ชมคนหนึ่ง เปรียบตัวเองเป็นผู้รับเหมือนผู้ชมคนอื่นๆ กล่าวคือ ในขณะที่ผู้ชมนั่งดูการแข่งขันอยู่ที่บ้าน ผู้บรรยายก็กำลังดูการแข่งขันอยู่ในห้องส่งเช่นกัน

“เรา” ได้เห็นภาพการแข่งขันไปบางส่วนแล้ว”

“ขณะนี้เรากำลังอยู่ที่สนามแอสตัน ฟอर्डบริดจ์ เพื่อรับชมการแข่งขัน....”

“เดี๋ยวเรามาดูภาพเข้าไปพร้อมๆกันเลย”

การใช้คำว่า “เรา” และ “ของเรา” เพื่อแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ร่วมกันระหว่างผู้บรรยายและผู้ชม โดยผู้บรรยายเปรียบตัวเองเป็นหนึ่งในแฟนกีฬา ซึ่งกำลังคาดหวังความสนุกสนานที่กำลังจะเกิดขึ้น เช่น

“ผมมั่นใจว่า**เรา**จะได้รับความสนุกสนานอย่างเต็มที่ในบ่ายวันนี้”

“**เรา**เริ่มจะเกิดความตื่นเต้นขึ้นมาบ้างแล้ว”

“**เรา**คงจะได้เห็นผลงานดีๆของนักกีฬาไทยในวันนี้”

การใช้คำว่า “ของเรา” เพื่อสื่อความหมายชาตินิยม (Patriotism) มักหลีกเลี่ยงไม่ได้เมื่อมีการแข่งขันระดับชาติ โดยผู้ดำเนินรายการมักจะชื่นชมยกย่องนักกีฬาชาติตนเอง และกระตุ้นความสำนึกในเรื่องความภูมิใจในชาติ

การนำเสนอรายการกีฬาถูกกำหนดลักษณะรูปแบบด้วยความสัมพันธ์แบบสองทาง (Dual Relationship) ของรายการประเภทนี้ โดยผ่านทางกรถ่ายทอดความเป็น “เรา” ระหว่างกลุ่มผู้ผลิตและผู้ชม ผู้บรรยายรายการสามารถวางตัวอยู่ได้ทั้ง 2 ด้าน คือ เป็นทั้งผู้นำเสนอ และเป็นตัวแทนของผู้ชมก็ได้ แต่ท้ายที่สุดแล้วก็จะเป็นผู้หล่อหลอมทั้งสองด้านให้รวมกันเป็นหนึ่งเดียว

นอกจากนั้น ผู้บรรยายยังมีตรรกะในการสนทนา (Rhetoric of Presentation) เพื่อเชื่อมโยงผู้ชมเข้าสู่รายการ ดังนี้

การใช้วาทศิลป์แบบเชิญชวน (Invitation)

“ขอต้อนรับคุณผู้ชมเข้าสู่การถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอล...”

“ช่วงนี้ไปพักชมโฆษณากันสักครู่นะคะครับ”

“กลับเข้าสู่การถ่ายทอดสดกันอีกครั้งนะคะครับ”

การตั้งประเด็นคำถาม (Question)

“เป็นการแข่งขันที่น่าตื่นเต้นเร้าใจใช่ไหมครับ”

“เห็นฟอร์มการเล่นแบบนี้แล้ว น่าลุ้นใช่ไหมครับ”

“ดูเหมือนเขาจะมีอาการบาดเจ็บรีเปลาครับ”

การใช้คำสั่ง หรือขอร้อง (Imperative)

“อย่าไปไหนนะคะครับ ถ้าคุณเป็นคอบอลตัวจริง”

“อยู่กับเราก่อนนะคะครับ”

“ช่วงนี้ไปพักเตรียมเครื่องดื่มแล้วเดี๋ยวกลับมาพบกันอีกครั้งหลังครับ”

การใช้น้ำเสียงในเชิงสนทนาช่วยทำให้รู้สึกว่าคุณบรรยายเป็นแฟนกีฬาคนหนึ่ง เพียงแต่มีความรู้ความชำนาญมากกว่าเล็กน้อย จึงสามารถอธิบายสิ่งต่างๆ ได้ดีกว่า ผู้บรรยายจึงถือเป็นผู้

เชื่อมโยงระหว่างผู้ชมกับผู้ผลิต ผู้ชมกับเหตุการณ์ ดังนั้นผู้บรรยายจึงมีบทบาทอย่างมากในการสร้างเอกลักษณ์ และวางกรอบรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในรายการ

อย่างไรก็ตาม ในรายการกีฬาบางรายการผู้บรรยายยังเป็นผู้เชื่อมโยงและนำผู้ชมเข้าสู่รายการแทนการทำงานของผู้ดำเนินรายการได้อีกทางหนึ่ง โดยนับว่าสารบัญเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของกระบวนการประกอบสร้างรายการนิตยสาร เนื่องจากเป็นการอธิบายล่วงหน้าถึงโครงของการประกอบสร้างรายการ และยังเป็นการโฆษณาถึงเนื้อหาที่กำลังจะถูกนำเสนอ โดยเนื้อหาของสารบัญก็มักเป็นการนำภาพสั้นๆ (Clips) ที่มีเรื่องราวที่จะดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้มาประกอบกัน

นอกจากนั้น ยังมีส่วนของเนื้อหารายการที่นำเสนอก่อนมีการแข่งขันในนัดสำคัญๆ (Preview) ซึ่งเป็นเนื้อหาที่ช่วยเตรียมความพร้อม และเรียกความสนใจจากผู้ชม โดยอาจเป็นการนำเสนอภาพไฮไลท์ของการแข่งขันจากปีก่อน ผลการแข่งขัน สถิติ หรือเนื้อหาที่น่าสนใจอื่นๆ เกี่ยวกับคู่แข่งนั้นมาให้ชม โดยเป็นทั้งการทบทวนความทรงจำของผู้ชม และกระตุ้นความกระตือรือร้นในการชมให้มากขึ้นไปพร้อมกันด้วย

กล่าวโดยสรุป รายการกีฬาทางโทรทัศน์เกิดขึ้นจากการประกอบสร้างเนื้อหา และจัดวางรูปแบบการนำเสนอ ที่มีกรอบอ้างอิงจากการฝึกฝนงานการผลิตด้านข่าว ด้านรายการบันเทิง และด้านศิลปะการละคร โดยมีผู้บรรยายหรือผู้ดำเนินรายการทำหน้าที่สำคัญในการเชื่อมต่อ และนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวอย่างสอดคล้องให้เกิดความเป็นเอกภาพในรายการและสร้างความสนใจน่าติดตามชม

2 แนวคิดคุณสมบัติผู้บรรยายกีฬา

เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้เป็นเรื่องของการเป็นผู้บรรยายรายการกีฬาทางโทรทัศน์ ผู้วิจัยจึงหยิบยกแนวคิดเรื่องคุณสมบัติของผู้บรรยายกีฬามาเป็นแนวทางในการศึกษาซึ่ง John Hichcock (1991) ได้ให้แนวคิดเรื่องคุณสมบัติของผู้บรรยายกีฬาที่พึงปฏิบัติมีดังนี้

2.1 การเอาชนะความกลัว (Overcoming fright) “ความกลัว” ทำให้คนส่วนใหญ่เมื่ออยู่หน้ากล้องหรือหน้าไมโครโฟน เกิดอาการประหม่าตื่นเต้นแล้วทำให้เกิดข้อผิดพลาดตามมาหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นอาการหอบเหนื่อย, ใจเต้นแรง, ปวดท้อง, มือสั่น ซึ่งอาการเหล่านี้ ทำให้ผู้บรรยายไม่สามารถควบคุมโทนเสียงได้ หรือเสียงที่เปล่งออกมาสูงเกินไป ทำให้สูญเสียความมั่นใจ และบั่นทอนความสามารถในการสื่อสาร

สิ่งที่พึงปฏิบัติก่อนออกอากาศ คือ หายใจเข้าลึกๆ ผ่อนคลายและรวบรวมสมาธิทบทวนคำพูด รวมถึงหัวข้อที่จะนำเสนอหรือถ้าเป็นไปได้ ชักซ้อมความพร้อมด้วยตัวเองอย่างรวดเร็ว อาจใช้การจินตนาการผู้ฟังขึ้นมา 1-2 คน หรือจินตนาการเหตุการณ์จริง คิดว่าเรากำลังสื่อสารกับพวกเขา เรียบเรียงเรื่องที่จะรายงาน ทั้งนี้ การเอาชนะความกลัวได้นั้น มีข้อควรปฏิบัติดังนี้

1. มีสมาธิ (Concentrate) สมาธิ เป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับคนที่ทำงานโทรทัศน์ และวิทยุ ที่จะต้องฝึกแยกประสาทได้ นั่นคือ เลือกรับฟังในสิ่งที่ต้องการใช้งาน เพราะโดยปกติแล้ว จะมีเสียงมากมายรอบตัวขณะที่ออกอากาศ สิ่งสำคัญคือ ผู้พูดควรจะผ่านการฝึกซ้อมในการรายงานอยู่เสมอ จะช่วยในการควบคุมสมาธิ ขณะออกอากาศได้ดียิ่งขึ้น สำหรับการฝึกจะต้องเริ่มจากการถ่ายทอดความรู้สึก ผ่านทางเสียงที่เปล่งออกมา นอกจากนี้ยังต้องฝึกพัฒนาจินตนาการจากเหตุการณ์ที่ได้รับรู้ จัดลำดับความคิดให้ดี ทดลองถ่ายทอดให้ผู้ชมได้ทราบ สิ่งสำคัญจะต้องหมั่นฝึกฝนเป็นประจำ

สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่รายงานการแข่งขันกีฬา ช่วงออกอากาศสด สมาธิเป็นสิ่งสำคัญจึงจำเป็นต้องแยกประสาทในการฟัง เหนือสิ่งอื่นใด การที่ผู้บรรยายกีฬาจะเข้าถึงความต้องการของผู้ชมได้นั้น จะต้องผ่านการฝึกฝนและปฏิบัติในทุกขั้นตอน จนเกิดความเคยชินเสียก่อน ทำให้สิ่งที่ต้องการนำเสนอผ่านการถ่ายทอดออกมาอย่างอัตโนมัติและตรงประเด็นที่ผู้ฟังต้องการ

2. การสละความเป็นตนเองทิ้งไป (Detach) คือ เก็บซ่อนความรู้สึกส่วนตัวไว้เบื้องหลัง เพื่อเปิดโอกาสให้ “ตัวเอง” ได้มอง “ตัวเอง” อย่างพินิจพิจารณาโดยปราศจากอคติ หากทำได้จะสามารถควบคุมตัวเอง รวมถึงเป็น “ผู้กำกับ” ตัวเองไปในตัว โดยที่ “จิตใจ” ของตนเองจะเป็นเพียง “หุ่นเชิด” ที่สามารถควบคุมมันได้ ให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปราศจากอคติ

3. การฝึกจิต (Mentally Rehearse) ไม่ใช่เป็นเพียงการคิดคำนึง หากเป็นการฝึกการเรียนรู้ที่จะใช้จินตนาการ เพื่ออธิบายเหตุการณ์และการกระทำต่างๆออกมาได้อย่างครอบคลุม ปฏิบัติได้โดยฝึกจิตใจของเราให้เข้าไปอยู่ในเกมการแข่งขันนั้น โดยสะท้อนความคิดที่ครอบคลุมสถานการณ์การแข่งขันที่สำคัญ หมั่นฝึกการบรรยายกีฬาชนิดใดชนิดหนึ่ง ซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนกว่า กีฬาชนิดนั้นๆ เป็นเสมือนสิ่งที่รับรู้ และถ่ายทอดออกมาอย่างอัตโนมัติ

4. เชื่อมั่นในตนเอง (Believe in yourself) ต้องเริ่มจากมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง แม้การทำงานอาจมีเหตุการณ์มากมายที่จะเข้ามาทำลายความมั่นใจ เป็นต้นว่า ความผิดพลาดทางเทคนิค หรือการตำหนิตนเอง จงจำไว้ว่า ไม่ว่าสิ่งใดจะเกิดขึ้น จงรายงานต่อไปด้วยความมั่นใจ ด้วยน้ำเสียงที่ฟังแล้วดูน่าเชื่อถือมากที่สุด ต้องทำตัวเป็นผู้เชี่ยวชาญและรู้จริงในสายตาของผู้ชม ประสบการณ์ที่สั่งสมมากขึ้น มีส่วนช่วยลดความผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นในอนาคตได้

2.2 การพูดโดยไม่มีสคริปต์ (Ad-Libbing) เป็นการเรียนรู้ที่ยากที่สุดในการทำงานของผู้ประกาศกีฬา ซึ่งการพูดเสริมโดยปราศจากสคริปต์ ถือเป็นเทคนิคที่ช่วยสร้างสีสันให้เกมการแข่งขันได้ไม่น้อย เมื่อบรรยากาศของการแข่งขันในขณะนั้น ไม่สนุก ไม่น่าตื่นเต้น หรือระหว่งการพักการแข่งขัน โดยที่พูดเสริมนอกเหนือจากสคริปต์ ผู้พูดจะต้องเตรียมข้อมูลให้พร้อม โดยอาจจดบันทึกคำหรือประโยคที่จำเป็นต้องใช้ไว้ โดยข้อมูลที่เตรียมนั้น จะต้องเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเกมการแข่งขันและสอดคล้องกับสิ่งที่ผู้ชมต้องการทราบ

2.3 การควบคุมลมหายใจ (Breathing) ผู้บรรยายที่ดี ควรจะรู้จักหวั่งการหายใจที่ถูกต้อง ผู้ที่ไม่ทราบเทคนิคในการควบคุมลมหายใจ มักใช้การเปล่งเสียงออกจากกล้ามเนื้อหน้าอกส่วนบน ซึ่งวิธีนี้ยากแก่การควบคุมเสียงที่เปล่งออกมาให้มีความต่อเนื่อง ดังนั้น ควรฝึกหายใจด้วยกระบังลมโดย การเปล่งเสียงผ่านกระดุกซี่โครงส่วนกลาง ลอดผ่านขึ้นมา จะทำให้เปล่งเสียงออกมาได้อย่างต่อเนื่องและนุ่มนวลกว่า วิธีการฝึกง่ายๆ คือ ให้วางหนังสือบนหน้าท้อง ฝึกลมหายใจเข้า-ออก สังเกตจังหวะการหายใจ เข้าและออกให้เป็นธรรมชาติที่สุด ทั้งนี้ การฝึกการหายใจผ่านกระบังลม จะทำให้สามารถบังคับการเปล่งเสียงได้ตั้งใจ

เมื่อทราบเทคนิคการหายใจแล้ว ก่อนการเริ่มอ่าน ควรหายใจเข้า-ออก พอประมาณเป็นช่วงสั้นๆ เพื่อควบคุมลมหายใจที่ออกมา และอย่าหายใจเข้านานเกินไป จนกระทั่งลมหายใจแรกที่ออกมาไม่เป็นธรรมชาติ สำหรับเทคนิคอื่นๆ ที่ช่วยในการหายใจ คือการทำเครื่องหมายขีดคั่น (/) ระหว่างคำหรือประโยค ตามจังหวะการหายใจเข้า-ออก จะเป็นการช่วยควบคุมและวางแผนการหายใจ ทำให้ฟังแล้วเป็นธรรมชาติยิ่งขึ้น

2.4อ่านอย่างเป็นธรรมชาติ (Read naturally) การอ่านออกเสียงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้ทีวางแผนจะเป็นผู้บรรยายทางโทรทัศน์หรือวิทยุ ผู้บรรยายที่ดีจะต้องรู้วิธีอ่านเนื้อหาสาระด้วยเสียงที่เป็นธรรมชาติ และไม่ผิดพลาด จะต้องหมั่นทบทวนเนื้อหาก่อนที่จะส่งสารไปยังผู้ชม หากไม่มีเวลาพอก่อนออกอากาศ ควรจะอ่านอย่างช้าๆและระมัดระวัง โดยกวาดสายตาอ่านข้อความไปล่วงหน้าที่กำลังอ่านอย่างน้อย 3-4 คำ วิธีนี้จะทำให้ค้นพบความผิดพลาดหรือปัญหาของเนื้อหา ซึ่งจะมีโอกาสแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องก่อนที่จะหยุดอ่านไปจริงๆ เพราะหากกำลังอ่านข้อความผิดพลาดออกอากาศ วิธีนี้จะช่วยให้มีเวลาเตรียมการหายใจ หรือเน้นคำของวลีที่ทำให้เกิดการเชื่อมคำที่นุ่มนวลยิ่งขึ้น

การอ่านจะต้องใช้เสียงที่เป็นธรรมชาติ นักอ่านที่ดีจะต้องทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่าน ไม่ใช่แค่อ่านตัวอักษรและตีความตามพจนานุกรม แต่ต้องเข้าใจความหมายโดยนัยด้วยและเมื่อต้องการจะส่งความคิด จากตัวหนังสือที่ได้อ่าน เริ่มจากการดึงดูดความสนใจของคนดูด้วยการเสนอแนวความคิด ส่วนที่สำคัญที่สุด ถึงน้อยที่สุด และตั้งใจวางความหมายหรือซ่อนความหมายที่อยู่ในประโยคหรือกลุ่มคำ โดยใช้การเน้นเสียงในกลุ่มคำ เพื่อแสดงความหมายของมันเอง ผู้อ่านต้องรู้ถึงทัศนคติ อารมณ์ที่ซ่อนอยู่ในนั้น โดยที่อารมณ์ของถ้อยคำที่ซ่อนอยู่ จะสร้างสีสันให้เนื้อหาของข่าว โดยผู้อ่านจะต้องเริ่มจากรู้ถึงความหมายที่อ่านรวมถึงกริยาของถ้อยคำที่แสดงออกมา ซึ่งเนื้อหาจะถูกเชื่อมโยงด้วยความเชื่อมั่น และความน่าเชื่อถือส่วนตัว

การเติมคำที่ย้ำถึงความหมายที่ต้องการสื่อหรืออ่านออกมา ทำให้สื่อความหมายได้ตรงกับความหมายที่ต้องการจะสื่อได้ถูกต้อง

ข้อผิดพลาดที่มักพบเสมอคือเสียงที่เปล่งออกมา จะค่อยๆต่ำลงๆ ขณะที่อ่านไปเรื่อยๆ เสียงจะดังและหลังจากนั้น จะค่อยๆหายไปในตอนท้าย การอ่านลักษณะนี้ ฟังแล้วรู้สึกซ้ำซาก

และน่าเบื่อ เมื่อใดที่ผู้อ่านอยู่ในสภาพที่กดดัน หรือตื่นเต้นทำให้เกิดความเครียด ซึ่งอาจจะใช้เสียงที่สูงเกินปกติและยังเพิ่มความเร็วในการอ่านอีกด้วย สิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดการผิดพลาดและทำให้ผู้ฟังสับสนมากยิ่งขึ้นด้วย

ระดับการพูดที่เหมาะสมที่สุด คือ ระดับเสียงที่ต่ำกว่าระดับเสียงพูดเล็กน้อย ผู้อ่านส่วนมาก จำเป็นต้องลดเสียงของตน ต่อจากนั้น เน้นการเคลื่อนไหวของปากให้มากขึ้น เมื่อเริ่มอ่าน ควบคุมสีหน้าให้มากขึ้น เมื่อออกเสียงดังขึ้นฝึกการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง เสียงกับใบหน้า ปฏิบัติจนเกิดความเคยชิน และติดเป็นนิสัย ส่วนการเปล่งเสียงแต่ละเสียงให้ชัดเจน และไม่ทำให้ชัดเจน และไม่ทำให้เสียงต่ำไปหรือหายไปโดยเฉพาะตอนท้ายคำ

3 แนวคิดสำหรับผู้บรรยายกีฬาทางโทรทัศน์

Hyde ได้เสนอแนวทางและวิธีปฏิบัติเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บรรยายกีฬาทางโทรทัศน์ ไว้ในหนังสือ “Television and radio announcing” ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องเทคนิค และคุณลักษณะการเป็นผู้บรรยายรายการกีฬาทางโทรทัศน์ ได้เป็นอย่างดี

3.1 ผู้บรรยายจะต้องเป็นผู้ที่สามารถอธิบายและตีความเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเกมการแข่งขันได้อย่างทันท่วงที บางเหตุการณ์ในเกมที่เกิดขึ้นผู้บรรยายต้องมีความเข้าใจในเกม จึงจะสามารถชี้ประเด็นสำคัญ หรือจุดผกผันของเกมที่เกิดขึ้นและวิเคราะห์ถึงสาเหตุได้อย่างมีเหตุผล

3.2 ผู้บรรยายกีฬาทางโทรทัศน์ไม่ควรที่จะสร้างภาพให้เกมการแข่งขันนั้นสนุก ตื่นเต้นเกินจริง นับเป็นนิสัยที่ควรหลีกเลี่ยง เพราะเมื่อใดที่เกมน่าเบื่อ หรือไร้รสชาติ เหตุการณ์เช่นนี้เป็นหลุมพรางให้ผู้บรรยายกีฬา มักจะเติมความสนุกและความบันเทิงใส่ลงในเกมนั้นๆมากเกินไปจนเกินความเป็นจริงนั่นเอง

3.3 หลีกเลี่ยงคำพูดที่ซ้ำซากซึ่งคงเป็นไปได้ยากที่จะพูดคำที่แปลกใหม่ตลอดเวลา เมื่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเกมการแข่งขันเกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีก อย่างไรก็ตามสิ่งที่ผู้บรรยายพึงปฏิบัติคือ เตรียมคำพูดไว้ใช้อธิบายเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยพยายามหลีกเลี่ยงคำพูดที่คุณพูดไปแล้วไม่ให้พูดซ้ำอีกเป็นครั้งที่ 2 และ 3

3.4 ข้อมูลที่เป็นสถิติที่จะใช้ประกอบการบรรยายต้องมั่นใจว่า เป็นข้อมูลที่ถูกต้องก่อนที่จะพูดออกไป หากคุณเกิดพูดผิดก็ไม่ใช่สิ่งที่แปลก แต่หากบ่อยครั้งอาจเป็นสิ่งที่น่ารำคาญสำหรับผู้ชม

3.5 หลีกเลี่ยงการอธิบายเหตุการณ์ต่างๆ มากหรือน้อยเกินไป รวมถึงการพูดนอกประเด็น ซึ่งทำให้ผู้ชมสับสน หรือไม่ควรเข้าใจว่าผู้ชมทุกคนน่าจะเข้าใจเกมการแข่งขันแล้วเป็นอย่างดี ดังนั้นผู้บรรยายจะต้องมีสามัญสำนึกเองถึงเหตุการณ์สำคัญในช่วงที่เกมดำเนินอยู่ ไม่ว่าจะเป็นการพูดถึงผู้เล่นหลัก, อากาหรของนักกีฬาที่เจ็บหรือข้อมูลจำเป็นอื่นๆ เพื่อรายงานสิ่งที่ผู้ชมจำเป็นต้องทราบ

3.6 เมื่อนักกีฬาบาดเจ็บ ไม่ควรเดาหรือคาดเหตุการณ์ถึงอาการบาดเจ็บนั้นด้วยตัวเอง หากจำเป็นต้องรายงานถึงรายละเอียดของอาการบาดเจ็บนั้น ควรให้ผู้ช่วยหรือเจ้าหน้าที่สอบถามจากแพทย์ผู้คุมทีมให้แน่ใจเสียก่อน เพราะหากใช้การคาดเดา ข้อมูลอาจผิดพลาด และสิ่งที่พูดไปอาจสร้างความวิตกกังวลให้กับครอบครัวและเพื่อนฝูงของนักกีฬาคนนั้นได้

3.7 ในกรณีที่มีการเผชิญหน้าของนักกีฬาทั้ง 2 ฝ่าย ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ดีนั้น ผู้บรรยายจำเป็นต้องอย่างยิ่งในการควบคุมสติ ไม่ตื่นเต้นกับเหตุการณ์ โดยเฉพาะกีฬาฮอกกี้ และฟุตบอล มักมีเหตุการณ์ชกต่อยกันระหว่างนักกีฬาทั้ง 2 ฝ่าย หากผู้บรรยายยังคงติดใจสงสัยกับเหตุการณ์ดังกล่าว อาจเป็นชนวนกระตุ้นให้เกิดความเครียดแค้นระหว่างแฟนกีฬา หรือผู้ชมของทั้ง 2 ฝ่าย

3.8 หากไม่แน่ใจในข้อมูลหรือการตัดสินในเกม อย่าพูดออกไปอย่างเด็ดขาด ให้รอจนได้ผลการตัดสินจากกรรมการอย่างเป็นทางการแล้วเท่านั้น เพื่อข้อมูลที่ถูกต้องในการบรรยายและ ไม่เป็นการสร้างความหงุดหงิดใจให้กับผู้ชมอีกด้วย

3.9 ควรทบทวนผลการแข่งขัน หรือคะแนนในเกมการแข่งขันนั้นๆ ให้ผู้ชมได้ทราบเป็นครั้งคราว เช่น ในการแข่งขันฟุตบอล, เบสบอล, ฮ็อกกี้ ผู้บรรยายจำเป็นต้องบอกถึงเวลาที่เหลือในการแข่งขัน นอกจากนี้ ในการแข่งขันฟุตบอลเป็นสิ่งจำเป็นต้องบอกผู้ชมว่าขณะนี้ใครเป็นผูครองบอล, ลูกอยู่ที่ไหน, โอกาสเป็นของใคร เหตุการณ์เหล่านี้นับเป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องรายงานให้ผู้

ชมได้ทราบในบางกีฬาผู้บรรยายอาจต้องขานคะแนนที่มีการเปลี่ยนแปลงให้ผู้ชมทราบ มากกว่า ข้อมูลทั่วไป จึงควรให้ความสำคัญ

3.10 ในบางกรณีที่ต้องรายงานผลการแข่งขันกีฬา ที่แข่งในเวลาไล่เลี่ยกันกับผู้ชมได้ทราบนั้น ผู้บรรยายต้องระวังจังหวะในการให้ข้อมูลระลึกไว้เสมอว่า ผู้ชมที่บ้านได้รับข้อมูลต่างๆจากหลายทางอยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการฟังจากผู้บรรยายหรือผู้เชี่ยวชาญพิเศษและยังรับข้อมูลภาพที่กล้องจับตลอดการแข่งขัน นอกจากนี้ ยังมีข้อความต่างๆที่ขึ้นซ้อนในจอโทรทัศน์บ้าง ก็เป็นข้อมูลในการแข่งขันบ้าง บางครั้งข้อมูลต่างๆที่ผู้ชมได้รับทราบนั้นมีมากเกินไปจนเกิดความสับสน ผู้บรรยายจึงต้องระมัดระวังและหาจังหวะดีๆในการรายงานผลให้ผู้ชมได้รับทราบ

3.11 ให้แน่ใจทุกครั้งก่อนว่า สามารถเรียกชื่อนักกีฬาที่ปรากฏอยู่ที่หน้าจอโทรทัศน์ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำ ก่อนที่จะพูดออกอากาศ

3.12 ไม่ควรอาศัยเพียงข้อมูลที่ปรากฏในสกอร์บอร์ดเพื่อรายงานผลการแข่งขันเพียงอย่างเดียว แต่ควรจดคะแนน, สถิติ, ข้อมูลที่น่าสนใจลงในสมุดบันทึกส่วนตัว โดยเฉพาะกีฬาฟุตบอล จำเป็นต้องจดตั้งแต่เวลาเริ่มการแข่งขัน รวมถึงรายละเอียดอื่นๆที่จำเป็น เช่น การครอบครองบอล, รูปแบบการเล่นของทั้ง 2 ทีม, การทำฟาวล์ของนักเตะ เป็นต้น และสรุปการแข่งขัน หรือ สิ่งที่น่าสนใจให้ผู้ชมทราบ

3.13 ใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่เป็นสถิติในการอ้างอิง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกีฬาเบสบอล, กรีฑา นับเป็นกีฬาที่ใช้สถิติเป็นตัววัด แต่ในขณะที่กีฬาบางประเภท เช่น ฟุตบอล, บาสเกตบอล และกอล์ฟ ข้อมูลประเภทสถิติจำเป็นน้อยกว่า

3.14 จงใช้เสียงบรรยายภาคให้เป็นประโยชน์ ในการแข่งขันกีฬาจะมีช่วงจังหวะที่ผู้ชมในสนาม มีส่วนสร้างบรรยากาศการแข่งขันได้ไม่น้อย ไม่ว่าจะเป็นเสียงเชียร์ จะช่วยเสริมสีสันในการบรรยายได้ไม่น้อย ดังนั้น จงเจียบ เพื่อให้เสียงผู้ชมในสนามเป็นตัวบอกถึงความสนุกสนานตื่นเต้นในเกมแทน

3.15 ในกรณีที่จะต้องทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญพิเศษ ต้องมีการทำความเข้าใจร่วมกันในเรื่องการออกเสียงชื่อนักกีฬาบางชื่อที่ยังสับสนนั้นให้ตรงกันเสียก่อน เพราะหากไม่มีการพูดคุยกันก่อนและออกเสียงไม่ตรงกันอาจไม่ได้รับการยอมรับจากผู้ชมได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์วิวัฒนาการทางบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวทางโทรทัศน์ โดย นงนุช ศิริโรจน์ (2537) จากการศึกษาพบว่า การให้ความสัมพันธ์ในองค์ประกอบด้านบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวมีความแตกต่างกันไปตามบริบททางสังคม วัฒนธรรม อาชีพ และเทคโนโลยีของการนำเสนอข่าว ทั้งนี้แบ่งเป็นช่วงเวลาออกเป็น 3 ยุคสมัยคือ

— ยุคเริ่มต้นงานข่าว (พ.ศ.2498-2528)หน้าที่ของผู้ประกาศข่าวจำกัดเฉพาะผู้ชาย โดยให้ความสำคัญกับน้ำเสียง บุคลิกความน่าเชื่อถือตามแบบสากล ส่วนองค์ประกอบเรื่องรูปร่างหน้าตาเป็นเรื่องรอง

— ยุคการปรับเปลี่ยน (พ.ศ.2528-2529) เน้นบุคลิกความเป็นกันเอง และใช้ผู้ประกาศข่าวทั้งหญิงทั้งชายจนทำให้ประชาชนหันมาชมข่าวกันมากขึ้น

— ยุคการแข่งขัน (พ.ศ. 2529-2535) ภาพลักษณ์ด้านรูปร่างหน้าตา ความทันสมัย และความมีชื่อเสียงของบุคคลที่เลือกมาเป็นผู้ประกาศข่าวจากหลายวิชาชีพเป็นองค์ประกอบเด่นที่ใช้ในการดึงดูดใจ

2. งานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในชีวิตและผลงานของคุณเอกชัย นพจินดา ในฐานะนักสื่อสารมวลชนด้านกีฬา โดย ศรสวรรค์ ภูวิจิตร (2540) พบว่า สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งของเอกชัย นพจินดา ก็คือ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านกีฬา และมีเอกลักษณ์ในการบรรยายกีฬา จนสามารถสร้างชื่อเสียงและก้าวขึ้นเป็นผู้บรรยายรายการกีฬาอันดับหนึ่ง

3.งานวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ข่าวกีฬาของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 โดย ประโยชน์เทียนศาสตร์ (2536) ศึกษาถึงลักษณะการนำเสนอข่าวกีฬาของสถานีโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 7 รวมถึงการทำหน้าที่ผู้ประกาศข่าวกีฬาและผู้พากย์กีฬาโดยเฉพาะ ย.โย่ง หรือคุณเอกชัย นพจินดา และคุณพิชญ์ นิลลัด ได้ใช้ความเป็นกันเองกับผู้ชมทางบ้าน ใช้ภาษาที่ฟังง่าย ให้การศึกษาในเกมการแข่งขันที่กำลังบรรยาย ให้ผู้ชมเข้าใจเกม ไม่อินเอียงเอาใจช่วยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อย่างผิดข้อเท็จจริง มีการศึกษาค้นคว้า และทำการบ้านมาเป็นอย่างดี ที่สำคัญคือต้องทำให้ผู้ชมเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

4. งานวิจัยเรื่อง การนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศกับการพนันฟุตบอล โดยจิราพร กณะภาคัย (2545) ศึกษาถึงลักษณะการนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศของสื่อมวลชนไทยในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของการนำเสนอรายการในปัจจุบันกับการพนันฟุตบอล โดยศึกษาจากสื่อมวลชน 3 ประเภท ได้แก่ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ และวิทยุ ผลการศึกษาพบว่า ในอดีตสื่อมวลชนให้ความสำคัญกับการนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศน้อย เนื่องจากกลุ่มผู้ชมที่ชื่นชอบยังมีไม่มาก และเทคโนโลยีการสื่อสารยังมีทันสมัย ทำให้เนื้อหาของรายการมีเพียงการรายงานผลเท่านั้น แต่ปัจจุบันสื่อได้พัฒนาการนำเสนอรายการฟุตบอลต่างประเทศอย่างมีสีสัน ทั้งรูปแบบและเนื้อหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอเนื้อหาที่มีความเชื่อมโยงกับการพนัน ซึ่งโทรทัศน์มีอิทธิพลมากในการสร้างบรรยากาศการพนันจากการถ่ายทอดสด รวมถึงการบันทึกเทปที่มีทั้งภาพและเสียง

5.งานวิจัยเรื่อง การถ่ายทอดเนื้อหาการกีฬาผ่านสื่อโทรทัศน์ โดยอภิวรรณ เนื่องผลมาก (2544) ศึกษาถึง ลักษณะการประกอบสร้างเนื้อหา และการวางกรอบรูปแบบรายการกีฬาทางโทรทัศน์ รวมถึงวิธีการใช้เทคนิคทางโทรทัศน์ด้านภาพและเสียง เพื่อสร้างสรรค์อรรถรสในรายการกีฬา 5 ประเภท ได้แก่ ฟุตบอล บาสเกตบอล มวย กอล์ฟ และมอเตอร์สปอร์ต ซึ่งการนำเสนอการแข่งขันกีฬานั้นเป็นการถ่ายทอดสภาพตามความเป็นจริง สำหรับเนื้อหาที่อยู่ในรายการกีฬาทางโทรทัศน์ก็ต้องมีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์การแข่งขัน ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือเป็นการถ่ายทอดสดตั้งแต่ต้นจนจบ จากนั้นก็มีการนำเรื่องราวการแข่งขันนั้นมาผลิตซ้ำในรูปแบบรายการต่างๆ โดยอาศัยคุณลักษณะในเรื่องความตื่นเต้นเร้าใจ ให้อารมณ์ของการบรรยายช่วยกระตุ้นเร้า และให้ข้อมูลที่ประโยชน์มาช่วยสร้างให้เนื้อหาของรายการมีความดึงดูดใจมากขึ้น ซึ่งแบบแผน

การใช้เทคนิคในการถ่ายทอดเนื้อหากีฬาแต่ละชนิดก็มีความแตกต่างกันไปตามกฎกติกาและรูปแบบการเล่นของกีฬานั้นๆ

จากข้อสรุปดังกล่าวถือเป็นแนวทางในการศึกษา“เทคนิคและคุณลักษณะของผู้บรรยายรายการกีฬาทางโทรทัศน์” ดังจะทำการศึกษาในบทต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย